

CEZA MUHALEMESİ KANUNU DEĞİŞİKLİKLERİ

KANUN NO: 6526

KABUL TARİHİ: 21.02.2014

MADDE 1- Terörle Mücadele Kanununun 10 uncu maddesi uyarınca görevlendirilen ağır ceza mahkemelerinin görevlerine son verilmiştir.

AÇIKLAMA: Terörle Mücadele Kanunu kapsamında görev ifa eden "özel görevli ağır ceza mahkemelerin" görevlerine son verilmiştir. Bu mahkemelerin görevine giren davaların genel görevli "ağır ceza mahkemeleri" tarafından görülmesi hükme bağlanmıştır.

MADDE 6- Ceza Muhakemesi Kanununun 91 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "işlediğini düşündürebilecek emarelerin" ibaresi "işlediği şüphesini gösteren somut delillerin" şeklinde değiştirilmiştir.

AÇIKLAMA: Maddede gözaltı tedbirine ilişkin şartlar düzenlenmektedir. Önceki düzenleme ile; şüphelinin gözaltına alınması için soruşturma yönünden zorunluluk ve suçu işlediğini düşündürebilecek emarelerin varlığını arayan kanun koyucu gözaltına alma kararı verme şartlarını zorlaştırmıştır. Kanun koyucu gözaltına alma kararı vermek için; failin "suçu işlediğini gösteren somut delillerin varlığı" ve "soruşturma yönünden zorunluluk bulunması" şartını getirmiştir.

MADDE 7- Ceza Muhakemesi Kanununun 94 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 94- (1) Hâkim veya mahkeme tarafından verilen yakalama emri üzerine soruşturma veya kovuşturma evresinde yakalanan kişi, en geç yirmi dört saat içinde yetkili hâkim veya mahkeme önüne çıkarılır.

(2) Yakalanan kişi, en geç yirmi dört saat içinde yetkili hâkim veya mahkeme önüne çıkarılmıyorsa, aynı süre içinde yakalandığı yer adliyesinde, mevcut değil ise en yakın adliyede kurulu "sesli ve görüntülü iletişim sisteminin" kullanılması suretiyle yetkili hâkim veya mahkeme tarafından bu kişinin "sorgusu" yapılır veya ifadesi alınır."

AÇIKLAMA: Madde de emirle yapılan yakalamanın şartlarını düzenlenmektedir. Önceki düzenleme ile yakalama emri ile yakalanan fail en geç yirmidört saat içerisinde yetkili hakim ve mahkeme önüne çıkarılmıyorsa aynı süre içerisinde sulh ceza hakimi önüne çıkarılıp yetkili hakim önüne götürülmesi için tutuklanabiliyordu. Bu kuruma uygulamada yol tutuklaması deniyordu. Kanun koyucu yapmış olduğu değişiklik ile yol tutuklaması uygulamasına son vermiş bunun yerine "sesli ve görüntülü iletişim sistemleri ile sorgusunun yapılması" kuralını getirmiştir. Kanun koyucu failin tutuklanarak gereksiz yere özgürlüğünün kısıtlanmaması adına bu değişikliği yapmıştır.

MADDE 8- Ceza Muhakemesi Kanununun 100 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "olguların" ibaresi "somut delillerin" şeklinde değiştirilmiştir.

AÇIKLAMA: Madde, tutuklamanın şartlarını düzenlemektedir. Yapılan değişiklik ile tutuklama kararı vermenin şartları ağırlaştırılmıştır. Önceki düzenleme ile failin tutuklanması için; suçu işlediğini gösteren kuvvetli suç şüphesini gösteren olguların varlığı aranmaktaydı. Yapılan değişiklik ile "kuvvetli şüpheyi gösteren

MURAT EĞİTİM KURUMLARI

somut delillerin varlığı" gerekmektedir. Hakim veya mahkeme tutuklama kararını gerekçelendirirken, "**kuvvetli şüpheyi**" varsayımdan öte "**somut delillerle**" gerekçelendirmek zorunda kalacaktır.

MADDE 9- Ceza Muhakemesi Kanununun 116 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan "**makul**" ibaresi "**somut delillere dayalı kuvvetli**" şeklinde değiştirilmiştir.

AÇIKLAMA: Madde arama tedbirinin şartlarını düzenlemektedir. Yapılan değişiklikle arama kararı vermek zorlaştırılmıştır. Önceki düzenleme ile arama kararının verilmesi için "**makul şüphe**" yeterli görülmekteydi. Makul şüphe hayatın doğal akışına ters olan herhangi bir şüphe seviyesi olarak kabul edilmekteydi. Yapılan değişiklikle, arama kararı verilebilmesi için "**somut delillere dayalı kuvvetli şüphe**" bulunması şartı getirilmiştir.

MADDE 10- Ceza Muhakemesi Kanununun 128 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "elde edildiğine dair" ibaresinden sonra gelmek üzere "somut delillere dayanan" ve "Elkonulabilir." ibaresinden sonra gelmek üzere "Somut olarak belirlenen" ibareleri ile aynı fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiş; ikinci fıkrasının (a) bendinin (10) numaralı alt bendi yürürlükten kaldırılmış ve dokuzuncu fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bu madde kapsamında elkoyma kararı alınabilmesi için ilgisine göre Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Sermaye Piyasası Kurulu, Mali Suçları Araştırma Kurulu, Hazine Müsteşarlığı ve Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumundan, suçtan elde edilen değere ilişkin rapor alınır. Bu rapor en geç üç ay içinde hazırlanır. Özel sebepler zorunlu kıldığında bu süre talep üzerine iki ay daha uzatılabilir."

"(9) Bu madde hükmüne göre elkoymaya ağır ceza mahkemesince oy birliğiyle karar verilir. İtiraz üzerine bu tedbire karar verilebilmesi için de oy birliği aranır."

AÇIKLAMA: Madde taşınmaz hak ve alacaklara el koymanın şartlarını düzenlemektedir. Yapılan değişiklikle tedbire başvurma şartları zorlaştırılmıştır.

Önceki düzenleme ile kararın verilmesi için kuvvetli şüphe aranmaktaydı. Fakat yapılan değişiklikle "**somut delillere dayanan kuvvetli şüphe**" bulunması şartı getirilmiştir.

Failin mülkiyetinde bulunan fakat zilyetliği başkasında bulunan taşınmaz hak ve alacaklar için el koyma kararı verilmesi mümkündür. Yapılan değişiklikle zilyetlik başkasında bulunduğu el koyulacak malların "**somut olarak belirlenmesi**" şartı getirilmiştir. Değişiklik masum kişilerin tedbirden zarar görmemesi adına yapılmıştır.

Taşınmaz hak ve alacaklara el koyma kararı verilebilmesi için yukarıda ikinci fıkrada belirtilen kurumlardan rapor alma zorunluluğu getirilmiştir.

Tedbirin uygulanacağı katalog suçlar listesinde değişikliğe gidilmiştir. Suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçu, taşınmaz hak ve alacaklara el koyma kararı verilecek suçlardan biri olmaktan çıkarılmıştır.

Eski kanun döneminde karar, hâkim veya mahkeme tarafından verilmekteydi. Yapılan değişiklikle karar hem soruşturma hem de kovuşturma da "**ağır ceza mahkemesi**" tarafından oybirliğiyle verilebilmektedir.

MURAT EĞİTİM KURUMLARI

UYARI: Soruşturma evresinde karar, ağır ceza mahkemesi tarafından verilmektedir. Kararın sulh ceza hâkimi tarafından verilmediğine dikkat ediniz.

MADDE 11- Ceza Muhakemesi Kanununun 134 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "soruşturmada," ibaresinden sonra gelmek üzere "somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve" ibaresi eklenmiş ve dördüncü fıkrasında yer alan "İstemesi halinde, bu" ibaresi "Üçüncü fıkraya göre alınan" şeklinde değiştirilmiştir.

AÇIKLAMA : Bu madde bilgisayarlarda, bilgisayar programlarında ve kütüklerinde arama, kopyalama ve elkoymanın şartlarını düzenlemektedir. Yapılan değişiklikte tedbire karar vermenin şartları zorlaştırılmıştır.

Önceki düzenleme ile kararın verilebilmesi için; soruşturma evresinde başka suretle delil elde etme imkanı bulunmaması şartı aranmaktaydı. Yapılan değişiklikte tedbire başvurulması için "**somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve başka suretle delil etme imkânının bulunmaması**" şartı getirilmiştir.

Önceki düzenleme ile el koyma halinde istem üzerine ilgisine yedekten bir kopya verilmekteydi. Yapılan değişiklikte el koyma halinde istem olmaksızın ilgili kişiye bir kopya verilmesi zorunlu hale getirilmiştir.

MADDE 12- Ceza Muhakemesi Kanununun 135 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş; maddeye birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve fıkra numaraları buna göre teselsül ettirilmiş; mevcut üçüncü fıkrasında yer alan "üç ay", "bir defa" ve "hâkim bir aydan fazla olmamak üzere sürenin müteaddit defalar" ibareleri sırasıyla, "iki ay", "bir ay" ve "mahkeme yukarıdaki sürelerle ek olarak her defasında bir aydan fazla olmamak ve toplam üç ayı geçmemek üzere" şeklinde değiştirilmiş; maddenin mevcut dördüncü fıkrasında yer alan "üç ay" ve "bir defa" ibareleri sırasıyla "iki ay" ve "bir ay" şeklinde değiştirilmiş; mevcut altıncı fıkrasının (a) bendinin (5) numaralı alt bendinden sonra gelmek üzere "6. Nitelikli hırsızlık (madde 142) ve yağma (madde 148, 149)," alt bendi eklenmiş, diğer alt bentler buna göre teselsül ettirilmiş, mevcut (8) numaralı alt bendi yürürlükten kaldırılmış ve mevcut altıncı fıkrasının (a) bendinin (9) numaralı alt bendinde yer alan ", fıkra 3" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

"(1) Bir suç dolayısıyla yapılan soruşturma ve kovuşturmada, suç işlendiğine ilişkin somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve başka suretle delil elde edilmesi imkânının bulunmaması durumunda, ağır ceza mahkemesi veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısının kararıyla şüpheli veya sanığın telekomünikasyon yoluyla iletişimi tespit edilebilir, dinlenebilir, kayda alınabilir ve sinyal bilgileri değerlendirilebilir. Cumhuriyet savcısı kararını derhâl mahkemenin onayına sunar ve mahkeme, kararını en geç yirmi dört saat içinde verir. Sürenin dolması veya mahkeme tarafından aksine karar verilmesi hâlinde tedbir Cumhuriyet savcısı tarafından derhâl kaldırılır. Bu fıkra uyarınca alınacak tedbire ağır ceza mahkemesince oy birliğiyle karar verilir. İtiraz üzerine bu tedbire karar verilebilmesi için de oy birliği aranır."

"(2) Talepte bulunulurken hakkında bu madde uyarınca tedbir kararı verilecek hattın veya iletişim aracının sahibini ve biliniyorsa kullanıcıyı gösterir belge veya rapor eklenir."

MURAT EĞİTİM KURUMLARI

AÇIKLAMA : Bu madde; iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınmasının şartlarını düzenlemektedir. Yapılan değişikliklerle dinleme ve kayda almanın şartları zorlaştırılmış ve tedbirin uygulanma süreleri kısaltılmıştır.

Önceki düzenleme ile kararın verilmesi için suçun işlendiğine dair kuvvetli şüphe aranmaktayken, yapılan değişikliklerle tedbire başvurulabilmesi için "**somut delillere dayanan kuvvetli şüphe**" şartı getirilmiştir.

Önceki düzenleme ile karar hakim veya mahkeme tarafından verilmekteydi, yapılan değişikliklerle hem soruşturma hem de kovuşturma da kararın "**ağır ceza mahkemesi**" tarafından oybirliğiyle verilmesi şartı getirilmiştir.

UYARI: Soruşturma evresinde de karar ağır ceza mahkemesi tarafından verilmektedir. Kararın sulh ceza hâkimi tarafından verilmediğine dikkat ediniz.

Önceki düzenleme ile karar; üç ay için verilmekte bu süre üç ay daha uzatılabilmekteydi. Örgütsel suçlarda ise; birer aylık periyotlarla müteaddit defalar uzatılabilmemesi mümkündür. Yapılan değişikliklerle; tedbire en çok "**iki aylık**" süre için başvurulabilmekte, fakat tedbirin "**bir ay**" daha uzatılabilmemesi mümkün hale getirilmiştir. Örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarda ise; üç aylık süreye ek olarak bir aylık periyotlarla en fazla üç ayı geçmemek üzere uzatılabilmemesi mümkündür.

Tedbire başvurulabilecek katalog suçlar listesinde değişikliğe gidilmiş; suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçu listeden çıkarılmış, tedbire başvurulabilecek suçlar listesine "**nitelikli hırsızlık**" ve "**yağma**" suçu eklenmiştir.

MADDE 13- Ceza Muhakemesi Kanununun 139 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve altıncı fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"(1) Soruşturma konusu suçun işlendiği hususunda somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin bulunması ve başka surette delil elde edilememesi hâlinde, kamu görevlileri gizli soruşturmacı olarak görevlendirilebilir. Bu madde uyarınca yapılacak görevlendirmeye ağır ceza mahkemesince oy birliğiyle karar verilir. İtiraz üzerine bu tedbire karar verilebilmesi için de oy birliği aranır."

"Suçla bağlantılı olmayan kişisel bilgiler derhâl yok edilir."

AÇIKLAMA: Bu maddede gizli soruşturmacı görevlendirmeye ilişkin şartlar düzenlenmektedir. Yapılan değişikliklerle gizli soruşturmacı görevlendirmeye ilişkin şartlar zorlaştırılmıştır.

Önceki düzenleme ile kararın verilmesi için "suçun işlendiğine dair kuvvetli şüphe" aranmaktayken yapılan değişikliklerle tedbire başvurulabilmesi için "**somut delillere dayanan kuvvetli şüphe**" bulunması şartı getirilmiştir.

Eski kanun döneminde karar; hakim veya mahkeme tarafından verilmekteydi, yapılan değişikliklerle hem soruşturma hem de kovuşturma aşamasında kararın "**ağır ceza mahkemesi**" tarafından oybirliğiyle verilmesi şartı getirilmiştir.

UYARI: Soruşturma evresinde de karar ağır ceza mahkemesi tarafından verilmektedir. Kararın sulh ceza hâkimi tarafından verilmediğine dikkat ediniz.

Gizli soruşturmacının ele geçirdiği bilgilerin, suçla bağlantılı olmayan kişisel bilgi olması durumunda, bilgilerin derhal yok edilmesi kuralı getirilmiştir.

MURAT EĞİTİM KURUMLARI

MADDE 14- Ceza Muhakemesi Kanununun 140 ıncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan "hususunda" ibaresinden sonra gelmek üzere "somut delillere dayanan" ibaresi eklenmiş; aynı fıkranın (a) bendinin (2) numaralı alt bendinden sonra gelmek üzere "3. Nitelikli hırsızlık (madde 142) ve yağma (madde 148, 149)," alt bendi eklenmiş, diğer alt bentler buna göre teselsül ettirilmiş, mevcut (5) numaralı alt bendi yürürlükten kaldırılmış, mevcut (6) numaralı alt bendinde yer alan ", fıkra 3" ibaresi madde metninden çıkarılmış; ikinci ve üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(2) Teknik araçlarla izlemeye ağır ceza mahkemesi tarafından oy birliğiyle karar verilir. İtiraz üzerine bu tedbire karar verilebilmesi için de oy birliği aranır.

(3) Teknik araçlarla izleme kararı en çok üç haftalık süre için verilebilir. Bu süre gerektiğinde bir hafta daha uzatılabilir. Ancak, örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarla ilgili olarak gerekli görülmesi hâlinde, mahkeme yukarıdaki sürelerle ek olarak her defasında bir haftadan fazla olmamak ve toplam dört haftayı geçmemek üzere uzatılmasına karar verebilir."

AÇIKLAMA: Bu maddede teknik araçlarla izlemeye ilişkin şartlar düzenlenmektedir. Yapılan değişiklikle teknik araçlarla izleme kararı vermenin şartları daha da zorlaştırılmıştır. Tedbire başvurma süreleri de kısaltılmıştır.

Önceki düzenleme ile kararın verilmesi için "suçun işlendiğine dair kuvvetli şüphe" aranmaktayken yapılan değişiklikle tedbire başvurulabilmesi için "**somut delillere dayanan kuvvetli şüphe**" bulunması şartı getirilmiştir. Önceki düzenleme ile karar; hâkim veya mahkeme tarafından verilmekteydi, yapılan değişiklikle hem soruşturma hem de kovuşturma aşamasında kararın "**ağır ceza mahkemesi**" tarafından oybirliğiyle verilmesi şartı getirilmiştir.

UYARI: Soruşturma evresinde de karar ağır ceza mahkemesi tarafından verilmektedir. Kararın sulh ceza hâkimi tarafından verilmediğine dikkat ediniz.

Tedbire başvurulabilecek katalog suçlar listesinde değişikliğe gidilmiş; suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçu listeden çıkarılmış, tedbire başvurulabilecek suçlar listesine "**nitelikli hırsızlık**" ve "**yağma**" suçu eklenmiştir.

Kanun koyucu tedbire başvuru süresini değiştirmiştir. Önceki düzenleme ile tedbire en fazla dört haftalık süre için başvurulabiliyordu. Fakat süre bir defa daha dört haftaya kadar uzatılabiliyordu. Örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarda ise bir haftalık sürelerle müteaddit defalar uzatılması mümkündü. Yapılan değişiklikle; tedbire en fazla "**üç hafta**" için başvurulabileceği, sürenin "**bir haftaya**" kadar daha uzatılabileceği kuralı getirilmiştir. Örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarda ise yukarıda ki dört haftalık süreye ek olarak her defasında bir haftayı geçmemek üzere en fazla dört haftaya kadar uzatılabilmesi mümkün hale getirilmiştir.

MADDE 15- Ceza Muhakemesi Kanununun 161 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(8) Türk Ceza Kanununun 302, 309, 311, 312, 313, 314, 315 ve 316 ncı maddelerinde düzenlenen suçlar hakkında, görev sırasında veya görevinden dolayı işlenmiş olsa bile Cumhuriyet savcılarınca doğrudan soruşturma yapılır. 1/11/1983 tarihli ve 2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanununun 26'ncı maddesi hükmü saklıdır."

MURAT EĞİTİM KURUMLARI

AÇIKLAMA: Yukarıda belirtilen; "devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozmak", "anayasayı ihlal" gibi suçlarda izin şartına gerek olmaksızın C.savcısının doğrudan soruşturma yapması şartı getirilmiş, fakat MİT mensupları ve başbakan tarafından görevlendirilen kamu görevlilerinin görevlerini ifa ederken işlediği suçlar bunun dışında bırakılmıştır.

MADDE 16- Ceza Muhakemesi Kanununun 169 uncu maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan "zamanı" ibaresi "tarihi, başlama ve bitiş saatini" şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(7) Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısımının Dört, Beş, Altı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar (318, 319, 324, 325 ve 332 nci maddeler hariç) ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun kapsamına giren suçlarla ilgili yürütülen soruşturma ve kovuşturmalarda, kolluk tarafından düzenlenen tutanaklara, ilgili görevlilerin açık kimlikleri yerine sadece sicil numaraları yazılır. Kolluk görevlilerinin ifadesine başvurulması gerektiği hâllerde çıkarılan davetiye veya çağrı kâğıdı, kolluk görevlisinin iş yeri adresine tebliğ edilir. Bu kişilere ait ifade ve duruşma tutanaklarında adres olarak iş yeri adresleri gösterilir."

AÇIKLAMA: Bu maddede "soruşturma evresinde yapılan işlemlerin tutanağa bağlanmasına ilişkin şartlar" düzenlenmektedir.

Yapılan değişiklikte tutanakta; işlemin yapıldığı yer; tarih, başlama ve bitiş saatinin açıkça gösterilmesi şartı getirilmiştir.

Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren yukarıda sayılan suçlarda, kolluk görevlilerinin koruması amacıyla açık kimlikleri ve ev adreslerinin tutulan tutanakta yer alamamasına ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.

MADDE 19- 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 153 üncü maddesinin ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkraları yürürlükten kaldırılmıştır.

AÇIKLAMA: Önceki düzenleme ile soruşturma evresinde soruşturmanın amacını tehlikeye düşürecek ise müdafinin dosyayı incelemesi C.savcısının istemi üzerine sulh ceza hakimi tarafından kısıtlanabiliyordu. Yapılan değişiklikte müdafii veya vekilin soruşturma dosyasını incelemesinin yasaklanması kararı vermek imkanı ortadan kaldırılmıştır.

UYARI. Müdafii ve vekil hem soruşturma hem de kovuşturma evresinde istediği belgeleri harçsız kısıtlama olmaksızın alabilecektir.